

Egyszerű dicséret

Herbert Hartl kistestvér a Foucauld atya családjában hallott Heinz Schmitz magyarországi útjairól, ezért keresett meg minket, amikor a Heinzről szóló egyetemi értekezésén dolgozott

Herberttel beszélgetve, illetve a mátramindszenti Bölcsesség Hajléka összejövételén bevezetve előadását, ugyanaz jutott eszembe, mint annak idején, Heinz halálát követően. Akkor a *Cahier Jacques Maritain* számára kért írást így kezdtem: „Nehéz dolog számomra megemlékezni Heinzről, de szívesen teszem, mert szeretek beszélni Isten kegyelméről.” Számomra Isten-dicséret Heinzről szólni, mert az ő barátsága erős bizonyítéka annak, hogy Isten ismeri a szívek vágyait, és adományaival, amelyek számára nincsenek vasfüggönyös határok, fölülmúlja kéréseinket.”

1982-ben egy kinti kiadvány számára nem részletezhettem e szívből jövő dicséret okát. Most azonban a jobb megértés végett megteszem. Megkísérlem elmondani, miért Isten-dicséret emlékezni arra az egyszerű tényre, hogy itt járt Heinz, egy kistestvér.

Gondoljuk el, hogy az 1970-es években – amikor Heinz Budapesten járt – van egy leány (történetesen én, de ez nem lényeges), aki nagyon szeret tanulni, s egész fiatal életében csodálkozó figyelemmel szemlélte a világot. Ennél jobban csak e világ Alkotóját csodálta. Ez a leány még 1962. február elején, harmadéves fizikus hallgatóként kapott egy levelet a Belügyminisztériumból, melyben közölték vele, hogy „ki van tiltva az ország összes egyeteméről és főiskolájáról... Fellebbezésnek helye nincs.”

E levél kézhezvétele után úgy két hónappal fölhívják a Belügyminisztériumból, hogy szeretnének „elbeszélgetni” vele, de ezúttal nem a Gyorskocsi utcában, hanem a lakásán. A megbeszélte időpontban megérkezett a két ember (az ügyvéd házi bácsi aznap otthon maradt, mondván: „Kislány, nem hagyom magát egyedül ezekkel a lakásban”).

A szoba asztalán egyetemi jegyzetek és egy csokor hóvirág kis vázában, hogy ha már nehéz látni a vendégeket, legyen valami szép a szeme előtt. Erre nagyon rövid idő múlva szükség is volt, mert a „vendégek” így kezdték: „Azért jöttünk, mert pártunk és kormányunk nem engedi elkallódnia a fiatalokat.” A leány fiatal volt és az elmúlt hónapok ellenére is naiv, ezért mélyen megdöbbenette őt az elhangzott szavak hitványsága. A kis vázára nézett: „No, hóvirágok, most

fogjunk össze!” Nem telt el egy óra, s a két férfi dühösen vette kalapját és búcsúzott: „Az optimizmus pozitív tulajdonság, de magának túl sok van belőle.”

A következő években, 1981-ig a leány útlevelekérelmét mindig visszautasították: „Kiutazása a Magyar Népköztársaság közérdekét sérti”. Tanulmányainak folytatását pedig még a nyolcvanas évek derekán sem engedélyezték.

Tíz év sem telt el az egyetemről történt kizárása után, amikor egy délután kistestvérek látogatták meg Tímár Ágnest: Paolo Villa és Heinz Schmitz. Heinz a szobán áthaladva, ahol a leány éppen Schütztől *A bölcselet elemeit* tanulmányozta, kedvesen megkérdezte tőle, mit olvas. A válaszra tovább érdeklődött: „Szereti a bölcseletet?” S elindult egy beszélgetés, egy testvéri barátság. Kicsit később derült ki, hogy ez a kistestvér Jacques Maritain legnagyobb tanítványa. Heinz jött és tanított, ott ült az asztal mellett, együtt a minden felsőoktatásból kitiltott leánnyal. Írt, magyarázott, könyveket hozott, elsőként Maritain *Court traité...* című munkáját. Úgy dolgozott, mint egy ember a havason, aki tisztítja, mélyíti, építgeti a forrásokat. Olyan komolyan és olyan egyszerűen, mint a gyimesi pásztorok.

A leány előtt így nyílt ki a – szintén a valóságról szóló, de a fizikainál is csodálatosabb – metafizika világa. Ezzel sokkal többet kapott, mint amit valaha is elképzelhetett: Jacques Maritain gondolatvilágát, s tanítványainak, a hozzá legközelebb álló embereknek a barátságát. Mindezt azért, hogy Heinz, a szegények ruhájában járó filozófus kistestvér a legkisebbek mellé is odaült tanítani, eléjük élve azt a tényt, hogy Isten számára nincsenek elzárt határok.

Így vált az élet maga Isten dicséretévé. Így lett Isten-dicséret forrása az az egyszerű tény, hogy egy kistestvér Magyarországon járt. Emlékét őrizve, tanítására figyelve, nyomában igyekezve minden pillanat e dicséretet bontogatja.